

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ З ГЕОГРАФІЇ

Яковлева Валентина Анатоліївна,
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри екології та географії
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Проценко Анастасія Віталіївна,
студентка Житомирського державного
університету імені Івана Франка

У даний час проблема пошуку найефективніших методів навчання є актуальною, оскільки мінливі реалії сучасної освіти та методи навчання роблять процес навчання індивідуалізованим, спрямованим на виявлення та розвиток творчого потенціалу людей, що мають незалежний інтерес до навчання. Сучасний учитель використовує можливість взаємної інтеграції культур з метою засвоєння зарубіжного досвіду та, поєднуючи його з вітчизняними дидактичними системами та власними уявленнями, розробляє найбільш ефективні методи впливу на емоційно-вольову сферу учнів. [5]

Важлива роль у вихованні учнів, розширенні та поглибленні їх знань, розвитку творчих здібностей належить спеціально організованим позакласним заходам, таким як позакласна та позашкільна робота. Обидва типи роботи мають спільні завдання і передбачають використання переважно однакових інструментів, форм і методів навчання. Суттєвим аспектом педагогічного колективу школи є організація та управління позакласною виховною роботою. Велике місце в організації позакласних заходів займає шкільна діяльність, що здійснюється адміністрацією школи. Найпоширеніші види позакласної та позашкільної роботи з географії: індивідуальні, групові, об'єднуючі та масові. Індивідуальна робота - це самостійна діяльність окремих учнів, спрямована на самоосвіту. Групові позакласні заходи сприяють виявленню та розвитку інтересів та творчих здібностей у певній галузі географії. Об'єднуючі форми роботи включають дитячі клуби, шкільні музеї та профспілки. Масова робота - одна з найпоширеніших у школі. Вона призначена для одночасного охоплення багатьох учнів, їй властива урочистість, яскравість, великий емоційний вплив на дітей. Емпатія, що виникла під впливом участі у спільній справі, є важливим засобом об'єднання колективу. Позакласні змагання організовуються за тематикою. У них беруть участь учні початкових класів. Їх мета - залучити всіх дітей до відбору найталановитіших. [3]

Характерною особливістю позакласної роботи є те, що вона найбільш повно реалізує принцип взаємного навчання, коли старші, досвідченіші учні передають свій досвід молодшим. позакласна робота багато в чому визначається

особливостями змісту програми з цього предмету. За змістом позакласної роботи виділяють два основних напрямки:

- 1) поглиблення основних питань шкільного курсу представляє великий інтерес для учнів, що мають велике освітнє значення;
- 2) формування умінь та навичок дослідницького характеру при проведенні практичних робіт на місцях, при роботі з різними джерелами інформації в класі, при використанні пристроїв та ПК.[2]

Слід зазначити, що в обох напрямках широко використовується краєзнавчий матеріал, здатність учнів самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці. Особливістю позакласної роботи з географії є здійснення міжпредметних зв'язків з різними шкільними предметами: біологією, історією, фізикою, хімією, літературою тощо. Суспільно корисна орієнтація позакласної роботи з географії вимагає вчительського такту, поєднання керівництва вчителя з дитячим самоврядуванням, що забезпечує задоволення особистих інтересів та схильність учнів. У позакласній роботі необхідно використовувати активні методи та форми: дебати, конференції, ділові ігри тощо. Виховна робота в шкільній програмі обмежена в часі, і тому вона не в змозі задовольнити всі різноманітні інтереси та потреби учнів. [4]

Найважливішим завданням позакласної роботи з учнями з цього предмету є посилення їх інтересу до географічної науки.

Роль позакласної та позашкільної роботи в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи постійно зростає, оскільки сприяє широкому застосуванню теоретичних знань у житті, на практиці; формує професійні інтереси дітей.[1]

Суспільно корисна орієнтація позакласної роботи з географії вимагає вчительського такту, поєднання керівництва вчителя з дитячим самоврядуванням, що забезпечує задоволення особистих інтересів та схильності учнів. Сучасний учень витрачає все більше часу на пошук необхідної інформації у глобальній мережі, а не в традиційних підручниках, довідниках, енциклопедіях, а тому набагато краще сприймає інформацію за допомогою ІКТ.

Отже, підвищити якість навчання і виховання можна, вміло, поєднуючи роботу на уроці з позакласною роботою з географії. Позакласна робота багато дає учням в плані розвитку їхніх географічних інтересів, формування професійної спрямованості, розширення загального кругозору, розвитку пізнавальної самостійності. Специфіка змісту предмета багато в чому визначає внесок позакласної роботи у справу виховання та освіти.

Особливість географії як навчального предмета полягає в тому, що саме за допомогою даного предмета учні отримують цілісне уявлення про світ, переконуються в необхідності пізнання географічних закономірностей, дбайливого ставлення до природи.

Список літератури

1. Степановська Л. Організаційно-педагогічні умови позакласної роботи / Л. Степановська // Сучасна школа України. – 2011. – № 10. – С. 56–65.

2. Сучасна позакласна робота // Відкритий урок : розробки, технології, досвід. – 2009. – № 1. – С. 64–66.
3. Чігріна В. Дати крила творчості : відродження духовної культури засобами позакласної роботи / В. Чігріна // Шкільний світ. – 2016. – № 1. – С. 1–2.
4. Шкільна географія в Україні / За редакцією А. Волкової. – Київ: «Хрещатик», 1994.
5. Щербакова О. В. Позакласна робота як засіб підвищення мотивації навчання/ О. В. Щербакова // Педагогічні науки. – 2018. – № 8. – С. 37–38.